

PIDOT KOIVURANNASSA

5-näytöksinen näytelmä

Teppo Tyrväinen

Pidot Koivurannassa

Omistettu rakkaalle vaimolleni Johannalle.

Teppo Tyrväinen

PIDOT KOIVURANNASSA

5-näytöksinen näytelmä

© 2025 Teppo Tyrväinen

© Kuvitus: Kaino Salomo

*Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B,
00100 Helsinki, bod@bod.fi*

*Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa*

ISBN 978-952-80-9521-7

SISÄLTÖ

PROLOGI	7
HENKILÖT	13
ENSIMMÄINEN NÄYTÖS	14
TOINEN NÄYTÖS	21
KOLMAS NÄYTÖS.....	29
NELJÄS NÄYTÖS.....	48
VIIDES NÄYTÖS.....	60
EPILOGI	70
TEOKSEN ESITTELY	76
SELITYKSIÄ.....	77
KIRJALLISUUS	102

PROLOGI

Läpi kiireen ja työn, alla polttavan paahteen kiirii viesti uus. Väki sataman levotonna liikehtii. Kukkulalta sanoma saapuu, tiedon varman tulevasta antaa. On tulossa laiva, kauan kaivattu, täynnään vehnää Egyptin.

On päivä ihana, keväinen, mut sitä huomaa ei kansa, mietteet muut heitä ajaa. Nälkä heidät liikkeelle laittaa, kohti laivaa, joka piinan pian poistaa, nälän kauas karkottaa.

On tyyntynyt tuuli, ja soutaen, tahdissa kumean rummun liki satamaa ui laiva kaarevakylki. Kannella laivan partaaseen nojaa Stefanos, mies monineuvo, viljakauppias.

Hän satamaa Pireuksen levotonna tähyy ja miettii, kuinka päättyy matka tää. On vastassa väkeä valtanaan, ei huomaamatta jää tulo laivan, kevään ensimmäisen viljalaivan.

Onnekas ei ollut retki tää, ennusmerkit huonot hän jo lähteissään tunki. Tuulet leppeät alkuun heitä etelään vei, kokassa vesi kohisi, matka joutui. Pian saapui he ääreen virran Egyptin, joka sadot suuret tuottaa, elämään aavikon herättää. Ylös virtaa autiota he sousti, hiljaisuutta oudoksuen.

Oli virta ennen täynnään elämää, kaislavenheet laivan hetimiten ympäröi. Hedelmät, oliivit, ravut rahaks' vaihtui. Ilo miehet valtas, toivo ravinnoista riittävästä, mauista eksoottisen Egyptin.

Vaan nyt autiona valui virta, purjeet purppuraiset maisemasta puuttui, äänet meluisat matkalaisten. Yhä edemmäs virtaa leveää he souti, rantoja tarkaten. Illassa leppeässä kevät kukkien tuoksun tuuli toi. Saapui vihdoinkin yö ja ankkuriin he laivan laitto.

Valkeni aamu, mut tuoksut, näyt eilisen jo vaihtuneet muuks' oli. Savu synkkä virtaa peitti, leijui lemu polttorovion. Ankkuri nopsaan veestä nous', ilman einettä airoihin tartuttiin. Matka jatkui, hälveni savu, vaan ei huolet raskaat.

Jo kohta liki Thebaa tultiin. Veneitä valkeita virrassa ui. Elämää tavallista kai täällä vihdoinkin elettiin, kauppaa käytiin, toisiaan petettiin. Airot samaan tahtiin veteen löi, ol' miehillä kiire jo satamaan päästä.

Kun liki satamaa saapuu laiva kaarevakylki, he kauhukseen näkee, ei veneitä joessa ui, vaan ruumiita vaaleita, kankaaseen valkeaan verhotuita. Merimiehet urheat, nyt polvia Stefanoksen halaa, kotimatkalta pääsyä anoo. Vaan taivu ei Stefanos, matkan tarkoitus täytettävä on.

Edustalla Theban temppelin, alla portaikon, loimuaa meri ruumisrovioiden. Stefanos, monineuvo, kasvonsa vaatteella kostealla peittää, pois katsoo ja portaat ylös kohooa. Alttarilla pappi juuri kukkoa uhraa, veret laskee, valmiina on maksan, sydämen esiin nostamaan. Kutsuu nyt pappia Stefanos: ”Mik’ onkaan onnettomuuden syy, hautaroviot pihalla ja ruumiit kelluvat Niilissä näin.”

Hitaasti kääntyy hän, kaapu valkoinen, veren tuoreen tahrима yllään ja yllättyen kysyy: ”Etkö tiedä, on epidemia vallannut koko Egyptin maan? Keitä ootte ja mikä onkaan matkanne syy?”

Tähän vastaa Stefanos: ”Ateenasta oomme tulleet viljaa ostamaan, on siellä puute suuri, kansa nälkää näkee. Joka vuosi on täältä viljaa saatu. Kai nytkin laivamme leveän vehnällä täyttää voimme?”

Pappi uhrimenon keskeyttää ja vastaa: ”Viljaa voitte toki ostaa, mut’ hinta on huikea, seitsenkertainen. Tauti tappava kansaa tuhoo, viljelijät monet manan majoille joutui.” Kääntyy hän jatkaakseen uhraustaan, mut vielä virkkaa: ”Jos vielä toivonne on elää, pian täältä poistukaa.”

Pian paluumatkalle he entää, ruumassa vehnää Egyptin, ei täynnään, vaan se vähä, mitä hopealla saatiin. Kiire pois on jokaisella, joelta saastaiselta, jot’ ruumiit kansoittaa. Ilman taukoa he alavirtaan soutaa, kunnes tuoksu suolainen heit’ mereltä taas tervehtää.

Läpi yön he hitaasti soutaa, tähdet kirkkaat heitä kotiin ohjaa, ranta ruttoinen kauas jää. Jo nousee rusosorminen Eos, idästä meren valaisee. Miehet väsyneet, airoinsa takaa horteesta herää. Tuuli leppeä jo laivan kietoo, purjeet mastoon nousee, lounatuuli heidät työstä ankarasta säästää.

Tarttuu peräairoon Stefanos, purjeita kohentaa, merimiehet työstä raskaasta lepoon päästää. Lepo kauan kaivattu, miehet unen valtaan ottaa. Stefanos yksin hereil' on, reittiä tuttua ohjustaa. Tulee ilta, tulee yö, rasitukset raskaat miehiä viel' uuvuttaa. Alla tähtikirkkaan taivaan, Stefanos myötätuuleen laivaa ohjaa, ei unta huoliltaan saa.

Taas nousee aurinko, mut ei sitä laivalla kukaan nää. Kaikk' umpiunessa on. Makaa Stefanos vierellä peräairon, jonk' hän yöllä köysin kiinnitteli. Rauha mereinen nyt rikkoutuu, kun huuto, vaikerrus laivan keulasta kantaa. Merimiehistä kaks' unestaan heränneet ei, kolmas henkeään haukkoo kuin kala kannella laivan. He toveriaan auttaa koee, mut turha on vaiva. Hengestään hän pian luopuu. Hautajaiset karut merimiehille suodaan, he kankaaseen kiedotaan, painoin mereen lasketaan.

Viiden vuoden jälkeen kestiystävät tapaavat jälleen, mutta maailma heidän ympärillään on muuttunut. Sitkeät taudit ja sodat vaivaavat koko sivistynyttä maailmaa.

Stefanos, jouduttuaan pakenemaan Ateenasta, on löytänyt pakopaikan Pohjolasta. Ja millaisen? Riistamaita ja kalavesiä on loputtomiin! Stefanoksen kestiystävät saapuvat Ateenasta nupullaan olevaan Savon siirtokuntaan läpi merien, jokien, järvien ja telataipaleiden.

Yli tuhat vuotta myöhemmin viikingit alkoivat käyttää samaa vesireittiä päästäkseen Novgorodiin, Kiovaan ja Konstantinopoliin. Mutta meidän sankarimme löysivät reitin ensin ja yhteys Pohjolan ja demokraattisen Ateenan välillä säilyi satoja vuosia.

BoD

